tamiseks politsei luba, esitatakse selleks politseile plaan ja ümbruse kirjeldis; tarbe korral nõutakse ametliku arsti arvamust. Jõgede, ojade, tiikide jne. vett lubatakse tarvitada joogiks või majapidamiseks ainult keedetult või teisiti puhastatud kujul. Kaevu võib ehitada mitte alla 10 m kaugusel lähemast mustuseallikast ja ainult erakordselt, kui kaevu vett saadakse vähemalt 10 meetri sügavuselt ja kaev on isoleeritud vähemalt 50 sentimeetri paksuse veekindla savikihiga, võib see kaugus olla väiksem. Politseil on õigus tarbe korral kaevu sulgeda. Paljud saksa autorid nõuavad, et kaevude ehitamiseks antaks luba ainult meistreile, kes tõestanud, et nad oma asja hästi tunnevad nii tehniliselt kui ka tervishoiuliselt.

Vene ajal oli joogi ja muude vete kaitse korraldatud pääasjalikult ministeeriumi ja tervishoiu-departemangu määrustega. Meil on need määrused oma jõu kaotanud. Maksev seadus puudutab veeallikate kaitset üldjoontes.

Nii kaua, kui kaevud jäävad meil tähtsaimaks joogivee-allikaks, tuleb teostada ka nende kaitset, sest arusaamatuse tõttu aitavad elanikud ise sageli kaevude rikkumiseks kaasa, pildudes solki ja muud mustust kaevu ligemasse ümbrusse, kust see kergesti leiab tee kaevu. Nii pole ka haruldane nähe, et kaev ja solgi-auk asetsevad kõrvuti.

VÄLINE LIIKUMISRUUM.

Välisena liikumisruumina on elanikule kättesaadavaim m a j a õ u. Õued jätavad meil välisena liikumisruumina palju soovida. Mitte üksi meil, vaid üldse Põhja-Euroopas ei panda õuedele ses suhtes kuigi suurt rõhku, kuna Lõuna-Euroopas õu on oma istandistega, purskkaevudega, lilledega jne. maja iluks ja uhkuseks.

Linna uulid oma liiklemismüraga, tolmuga ja rohelise puudusega ei paku tihti elanikele seda rahu, mis on vaja töötamiseks ja puhkamiseks. Korteri tuulutamine uuli poole avatud akende kaudu on tolmu pärast raskendatud. Järelikult tekib vajadus, et elavamate uulide ääres asetsevaist kortereist oleks üks osa pöördud õue poole. Et õu võiks olla väliseks liikumisruumiks ja ka kortereile pakkuda seda, mida elavad uulid ei paku, peab ta saama küllaldaselt päikesevalgust, olema mürata, puhta õhuga ja lõpuks ka silmale midagi meeldivat pakkuma. Selleks on vaja, et õue suurus oleks küllaldane, vastavalt ehitistele ja elanike arvule, et õue ümbritsevad või õues olevad ehitised oleksid otstarbekalt asendatud ja meie vähese päikesevalguse tõttu heledat värvi. Õue istutatud puud ja põõsad teeksid õue meeldivamaks, ühtlasi aga takistaksid tolmu tekkimist, jahutaksid suvel kuuma õhku ja aitaksid õhu puhastamiseks kaasa.

Kõigist neist nõudeist seisame meie veel kaugel. Üürimajade õued on harilikult väikesed, sageli räpased, mustad, neis asetsevad prügikastid ja mustuse-augud silma eest varjamatult, õue ilustamiseks ei tehta peaaegu midagi, ja ehitised on asetatud sageli ebaotstarbekohaselt, nii et nad takistavad valguse ja värske õhu juurdepääsu üksteisele. Loomulikult ei saa säärast õue välisena liikumisruumina ja puhkuse-paigana kuigi kõrgelt hinnata. Üksikud, eriti üheperekonna-majade õued ei ole aiast eraldatud ja jätavad kõigiti meeldiva mulje.

Tartu I, lk. 322